

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני י"ח אדר ב' תשע"ט | דף היומי בבלי: חולין קיח.

דף היומי בהלכה: מסעיף כ"ח עד סעיף ל'.

מוסר: דבר בעיתו מ"וכמה גדול" עד סוף הספר.

קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'

הדף היומי בהלכה

באיזו רשות היחיד מותר לטלטל למרות שמזקפת במחיצות משלושה צדדים בלבד?

ויש אומרים שאף אם הפתח רחב יותר משלושה טפחים, כל שאין ברוחבו ארבעה טפחים - מותר לטלטל ברשות זו ללא תיקון. ונחלקו רבותינו בהכרעת ההלכה. אולם, אף אם נחמיר כדעה הראשונה, אין זה אלא כאשר בהמשך מתרחבת הרשות באופן שיש בשטחה ארבעה על ארבעה טפחים, שאם לא כן, הריהי 'מקום פטור', ולא רשות היחיד.

[שו"ע ססג, כח, משנ"ב קיז, ושעה"צ צא]

כפי שלמדנו, רשות היחיד המוקפת במחיצות משלושה צדדים, ובצד הרביעי פרוצה לרשות הרבים או ל'כרמלית' - אסרו חכמינו ז"ל לטלטל חפצים בתוכה; אלא אם כן 'יתקנו' את הצד הרביעי באחד האופנים שתיקנו חכמים. אולם, אם רוחב הפירצה בצד הרביעי הוא פחות משלושה טפחים - אף אם בהמשך מתרחבת רשות היחיד מאוד - נחשבת הפירצה כסתומה, ומותר לטלטל ברשות זו ללא תיקון הצד הרביעי.

הדף היומי בהלכה

באיזה אופן 'מבטל' גשר מחיצה של רשות היחיד?

ואם במקום זה שבו נפגשת רשות היחיד בנהר, קיים גשר שרבים עוברים דרכו לעברו השני של הנהר - הילוך הרבים 'מבטל' את מחיצת הנהר, ויש לעשות 'צורת הפתח' בכניסה לגשר. ונחלקו הפוסקים אם דווקא גשר שרוחבו יותר מעשר אמות מבטל את המחיצה, או שכל שיש ברוחבו ארבעה טפחים הריהו מבטל את המחיצה.

[שו"ע ססג, כט, משנ"ב קיח, שעה"צ צג רצה, וביה"ל ד"ה מבוי; ביאורים ומוספים דרשו, 108 ר"ה; וראה עוד שם]

נהר הצמוד לרשות היחיד, ובתוך ארבע אמות משפתו מגיע לעומק עשרה טפחים - נחשב כמחיצה לרשות היחיד, מדין 'גוד אסיק' (= משוך והעלה את המחיצה). ואם אינו מגיע לעומק זה בתוך ארבע אמות משפתו, אבל בהמשך הופכת קרקעיתו לתלולה יותר, ובטווח של ארבע אמות הוא מגיע לעומק של עשרה טפחים, והמרחק בין מקום זה לשפת הנהר אינו עולה על עשר אמות - נחלקו הפוסקים אם הנהר נחשב כמחיצה.

האם נהר קרוש יכול לשמש כמחיצה לרשות היחיד?

שהמחיצה היתה קיימת; ולכן אין לסמוך על הים כמחיצה. וכן מטעם זה, נהר שדרכו להתייבש בקיץ, וכשמתייבש לא מגיע עומקו לעשרה טפחים בתוך ארבע אמות משפתו - אין לסמוך עליו כמחיצה אף בחורף. ונהר שנקרש בחורף - יש אומרים שבשעה שהוא קרוש אינו יכול לשמש כמחיצה; ויש מקלים, מפני שעשוי להפשיר בו ביום על ידי חום השמש.

[שו"ע שסג, כט, משנ"ב קכ-קכא, ושעה"צ קד; ביאורים ומוספים דרשו, 118]

לדעת השולחן ערוך, דין ים לענין מחיצה - כדין נהר, דהיינו שבתנאים הנ"ל יכול לשמש כמחיצה לרשות היחיד. אולם, לדעת הרמ"א ואחרונים נוספים, כיון שבשפת הים צפים לפעמים חול ואבנים באופן שהמקום נעשה כִּבְּשָׁה, הנקראת בפי חכמינו ז"ל - 'שרטון', יש לחשוש שהים יעלה שרטון במקום זה שבו הוא משמש כמחיצה, והקרקה תהפוך לשטוחה, והמחיצה תתבטל, ומבלי משים ימשיכו לטלטל ברשות היחיד כפי שטלטלו בשעה

על דא ועל הא

"זה היה בפורים תשע"ה. כולם שתו. אבא שלי, אחי הגדולים, וגם אני החלטתי לטעום. אני לא אשכח את זה כל חי, ברגע מסוים אבא חיבב אותי בבכי עצום וצעק: 'יוסי, אני אוהב אותך!'"

בכי של שמחה

להמשיך לשכב. כך הייתי סוחב את היום. תבין, הוא אומר, "היא הייתה אישה שברירית".
"הייתה?" שאלתי. "כן, היא נפטרה, הנה אני כבר אספר לך", יוסי ניגב דמעה סוררת.

"מעולם לא התפללתי", הוא מצהיר בכאב. "לא, לא שלא עמדתי שמונה עשרה, לפעמים אפילו הייתי מעשרה ראשונים. אבל אין קשר לתפילה ואין קשר לכלום, אין-קשר, אתה מבין", ספק שואל, ספק קובע. ואז התחילו השאלות. למה אנחנו...? מי אמר ש...? כשניסו לענות לו, תמיד היו שאלות חדשות, ואז המשגיח סיפר לו את הסיפור עם רבי חיים מברסק ותלמידו שירד מהדרך והיו לו שאלות. רבי חיים אמר לו: "על שאלות יש תשובות, על תירוצים אין תשובות". אתה מבין, יוסי? זעק המשגיח, זה הכל תירוצים! הגיע הזמן לתפוס תצמך.
"ואז כבה השלטר", אומר יוסי. "גם שאלות אסור לשאול. פשוט הפסקתי ללכת. כשאמא שתקה, אני צעקתי, 'לא אכפת לי, תשתקי כמה שאת רוצה'. ובפנים הרגשתי כאב כאילו נצרב לי הלב, גם להם צרבת את הלב, הורדתי כל סממן יהודי. אתה מבין, כן?"
"זה היה בפורים תשע"ה. כולם שתו. אבא שלי, האחים

המעשה שלפנינו אמנם שייך יותר לפורים, אך המסר המהדהד שלו מתאים בהחלט לכל השנה. מספר הרב אליאב מילר שליט"א יו"ר ארגון 'לב שומע':

יוסי, בחור בן 20, משדר עוצמה חיצונית בולטת. מבפנים יש לו 'נפש של חמאה'. הוא גדל במשפחה חרדית ובשלב מסוים החל להרגיש שלא כל כך 'הולך לו'. הוא מעולם לא היה 'העיפרון הכי מחודד בקלמר', כלשונו, הוא גם מעולם לא ידע להצביע בדיוק מה גורם למה. מה שברור, בבית הוא היה בסדר, גם בישיבה. לא היה מישוהו ש'התנכל לו'. הוא הרגיש נמשך באופן טבעי לחברים מהשוליים, תמיד מצא את עצמו מסתובב איתם.

הוא זוכר את הכאב של אבא שלו זועק מהעיניים. אבא היה יוצא לטייל אתו בשכונה, נותן לו מוסר, מבקש ומתחנן שיעזוב את החברים ושיתחיל 'לעשות עם עצמו משהו חיובי'. יוסי מצדו זוכר איך היה מקשיב ומאוד רוצה לעשות מה שאבא רוצה. אמא הייתה שותקת בכאב, כך היא הייתה. תמיד יוסי היה מוחזר לישיבה, אבא שלו היה מבקש שיחזירו אותו.

"אבא היה בן דוד שני של המשגיח", מספר יוסי, "אני לא ביקשתי לחזור, אולי היה משעמם בבית, אבל גם בישיבה היה משעמם, החברים מהשוליים היו ברירת מחדל. לא הבנתי בשביל מה ללכת ובשביל מה לחזור, הייתי קם לשחרית כי אמא הייתה נכנסת לחדר ועומדת לידי בשקט ומביטה בי בכאב, לא יכולתי

לקים מצות בוראי, לשעבד בזה תאות ומחשבות לבנו לעבודתו יתברך שמו, שהנשמה שבמוחי עם שאר חושי וכוחותי כלם יהיו משעבדים לעבודתו יתברך שמו: ומשפע מצות תפילין יתמשך עלי'...

"אליהו הנביא' הסביר לי ששמחה אמיתית אינה איזשהו רגש המושג אוטומטית על-ידי ריגוש חיצוני כמו שיר קצבי או מפגש חברים. שמחה היא עבודת ד' והיא דורשת מחשבה וכוונה. שמחה אמיתית היא תחושה של שלימות, תחושה של קיום ויישום היעדים האישיים שהבורא ייעד אותם לך. 'אתה, יוסי, צריך לגלות מה היעוד שלך ולדבוק בו עד הסוף, לקיים אותו במסירות ובאהבה.' "ואיך אדע מה הייעוד שלי? שאלתי. 'תקשיב ללב שלך, כשתרגיש אהבת השם, תתפלל מתוך הלב, תקשיב לו ותעשה רצונו'. אחר כך הוא הוסיף לי בקריצה: 'תתייעץ עם אנשים שמכירים אותך ואוהבים אותך'. הבנתי היטב את כוונתו".

"נולדתי מחדש שם בבית חלקיה, עם האנשים הפשוטים, שקמים לנץ והולכים לישון אחרי מעריב. קובעים שיעורים לתורה וחיים את הבורא כל רגע. אתה לא יכול להבין מה הפרוש קריאת שמע שעל המיטה אצל סבא אליהו... "בוקר אחד התקשרו, אמרו לי להגיע לירושלים הביתה, אמרו שאמא שלי פתאום נפטרה... אוי, כמה בכיתי. אמא שלי שלא ראתה ממני נחת, עד שכבר יש בי זיק של קשר, של אהבת הבורא..."

"סבא אליהו חיזק אותי, הוא אמר לי שזה ניסיון, הוא אמר לי שמותר וצריך לבכות. הבכי טיהר את נפשי שנולדה לה מחדש. נסענו יחד לירושלים ושם נפלתי על קברה. אמא, אני כבר יודע למה... לחשתי והתעלפתי."

"כיום", מסיים יוסי לספר לי, "אני יודע מה התפקיד שלי. אני צריך להדביק ולחבר נשמות אבודות שלא לימדו אותן מעולם 'למה? ואיך?' נשמות שחושבות שיש להן שאלות והן לא יודעות שהן פשוט לא מחוברות... תגידי, אני יכול לעבוד ב'לב-שומע'?"...

"אמר החבר: כללו של דבר, שלשה הם יסודות עבודת האלו-ק על פי תורתנו: היראה והאהבה והשמחה. התקרב אל אלקיך בכל אחת מאלה. ואכן, בכניעתך בימי התענית לא תקרב אל האלו-ק יותר מאשר בשמחתך בשבתות וימים טובים, אם שמחתך זו באה מתוך מחשבה וכוונה. כי כשם שהתחנונים צריכים מחשבה וכוונה, כך גם השמחה בדבר האלו-קים ובמצותו צריכה מחשבה וכוונה, למען תשמח במצוה עצמה מתוך אהבתך למצוה עליה, ותכיר מה מאד היטיב לך בה, וכאלו באת לביתו כקרוא אל שלחנו ומנעמיו, ותן שבח על כך בפיו ובלבך. ואם תעלה עליוותך במצוות אל מדרגת הזמר והרקוד, יהיו לך גם אלה עבודת האלקים, ואף על ידם תדבק בענין האלוקי..." (כוזרי, מאמר שני, פסקה נ').

הגדולים שלי וגם אני החלטתי לטעום. אני לא אשכח את זה כל חיי, ברגע מסוים, אבא תפס אותי שיכור כולו ובבכי עצום חיבק אותי וצעק: 'יוסי, אני אוהב אותך!' אני צעקתי חזרה: 'אבא, גם אני אוהב אותך!' ולראשונה הרגשתי, לא יודע מה בדיוק, אבל הרגשתי כזה מין רגש חם כזה. אני גם צעקתי, 'למה? למה? ולא הבנתי למה צעקתי 'למה'."

"מה קרה אחר כך? אני רק זוכר שבכיתי, בכיתי ובכיתי ונרדמת..."

"אחרי יומיים פגשתי את אליהו הנביא", הוא קורץ לי, "אתה מבין, לא ממש, אבל קראו לו אליהו, אני הוספתי תוספת משלי... פנחס היה אברך בשכונה סמוכה, אברך מגמגם, רגיש וטוב לב. סתם כך ניגש אלי יום אחרי פורים, טפח לי על השכם ושאל לשלומי. חייכתי אליו והוא ממש כבש אותי. הוא הקשיב לי לכל השאלות, דיברתי יותר משעה, בסוף הוא רק אמר: 'נו טוב, בא נלך לאכול משהו'."

"לקח אותי לבית שלו, הכין לי ארוחה טובה, ופתאום שמת לי לב שבכלל לא מפריע לי שהוא לא נתן לי תשובות."

"ישנתי בביתו, בבוקר הוא אמר לי 'נוסעים'. עלינו על 'הטרנטלה' שלו ונסענו לבית חלקיה, עצרנו ליד אחד הבתים, הוא דפק ונכנס וקרא: 'שלום, זה פנחס'. אני ממש התביישתי, ניגש אלינו זקן עם זקן של 'אליהו הנביא'."

"פנחס חיבק אותי והציג אותנו האחד לשני: 'זה יוסי וזה סבא אליהו'."

"נשארתי אצל סבא אליהו ללילה ראשון, ולאחריו עוד אחד ועוד שנתיים. כל בוקר, או יותר נכון לפנות בוקר, סבא היה קם ואני הייתי גם קם. אתה מבין? הוא מעולם לא העיר אותי, הוא רק היה 'מחיך ומאיר פנים'."

"אליהו הנביא היה כל הזמן נמרץ, חוץ מבית הכנסת, שם היה הולך ברוגע כזה. בהתחלה, רק הייתי עומד לידו בתפילה וחולם. פעם אחת ראיתי אותו בוכה. בדרך אחרי השיעור, כשהלכנו לחלוב את הפרות, שאלתי אותו למה הוא בכה? הוא לא הבין בדיוק מה השאלה, הוא אמר לי: 'אני אוהב את השם, דיברתי אתו, נזכרתי מה הוא נתן לי וגם ביקשתי ממנו כמה דברים... ובעיקר נזכרתי כמה הוא אוהב אותי וכמה אני אוהב אותו...'."

"שמתי לב איך 'אליהו הנביא' עוצר לפני כל ברכה, חושב ומברך בכזה רגש של אהבה. בשבת כל כולו היה להבה, הוא היה שר בדביקות, מוריד דמעות. אמרתי לו שאסור לבכות בשבת. הוא אמר לי: 'אני לא בוכה, אני מאושר'. ובאמת הוא היה מאושר ושמח כל הזמן."

"תראה למשל", מתלהב פתאום יוסי, "בבוקר הוא היה מניח תפילין ואומר את כל הנוסח בכזה רגש. אני הייתי ממתין בצד, בתחילה לא הבנתי מה הסיפור שלו, אחר כך גם אני התחלתי לומר בשקט. אחר כך המילים התחילו להיכנס לי ללב, 'הנני מכון

**"כשהפצינט נזקק גם להבראה ואין ידו משגת" -
 המשיך הרופא להתפאר - "אני שולח אותו לנפוש
 על חשבוני". והרב נשאר בשלו: "גם אני עושה
 כך". כאן כבר לא הצליח הרופא להתאפק...**

ואת החזיר כי מפריס פרסה הוא

כלומר אף הוא גומל חסדים.
 והרופא ממשיך: "ולא זו בלבד, כאשר אני רואה שלא רק שאין
 לפצינט כסף לשלם על הטיפול אלא שגם לתרופות אין לו, אני
 רוכש לו את התרופות על חשבוני".
 הרב שומע ומפטיר בביטול: "איך טו אויך אזוי". תמיהתו של
 הרופא גוברת. וכי הרב מחלק תרופות לצאן מרעיתו? אין זאת
 אלא שכוונתו שהוא מעניק לנצרכים כסף או מצרכים.
 אז הרופא ממשיך בתחרות: "ולא זו בלבד, כאשר אני מאבחן
 שמלבד התרופות נזקק הפצינט לתקופת שיקום והבראה ואין
 בידו לשלם, אני שולח אותו לנפוש על חשבוני". והרב מפטיר
 כדאשתקד: "איך טו אויך אזוי".
 כאן הרופא כבר מתפוצץ. יסלח לי כבוד תורתו, וכי רופא הוא?
 וכי מספק הוא תרופות? וכי דואג הוא להבראה לאנשים? מה
 פשר ה"איך טו אויך אזוי"?
 והרב משיב ברוגע: "איך טו אויך אזוי - גם אני מספר על עצמי
 רק את הדברים היותר יפים, ואילו בדברים הפחות יפים אינני
 משתף איש"...

ידועים דברי חז"ל על החזיר הפושט טלפיו כאומר "ראו שכשר
 אני". תכונה זו, של הבלטת המעשים היפים והסתרת החלקים
 השליליים, אמנם מאפיינת בעיקר את ה'דבר-אחר', אך עשויה
 להימצא גם אצל בריות אחרות...

סיפר הרה"ח רבי מענדל פוטערפאס זצ"ל:
 רופא גדול הוא, ידוע ומפורסם במומחיותו, יחד עם זאת גם
 נודע בצדקותיו ובגמילות חסדים בהם נהג ביד רחבה. הוא לא
 מקמץ, גם לא במילים. נוהג לספר את מעשיו הטובים, להתהדר
 בנוצותיו.

באחת הפעמים נוסע הוא בכרכרה, ובדרך מבחין ברב חשוב
 מיטלטל רגלית. מיד מצווה לעצור ולהעלות את הרב. תוך כדי
 נסיעה הוא מספר: "כשמגיע אלי פצינט שאין בידו אמצעים, אני
 מקבל אותו חנם אין כסף, ולא עוד, אני מעניק לו טיפול שווה
 בשווה".

הרופא מפסיק את שטף דיבורו ובוחר את התגובה שעל פני
 הרב.

"איך טו אויך אזוי" - גם אני נוהג כך - מפטיר הרב.
 והרופא משתאה: ממתי הרב מקבל חולים? אין זאת אלא
 שכוונתו שהוא מקבל אנשים ליעוץ או לדין תורה חנם אין כסף,

(מעשה למעשה - מוסף שבת קודש שמיני תשע"ז)

מעשה בשדכן בן חמש...

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

תשובה: פסק מו"ח הגר"י פרידמן שליט"א אב"ד בב"ד דהגר"נ
 קרליץ שליט"א, שכיוון שהילד לא נתכוון על דעת ליטול שכר אין
 חיוב תשלום, ובפרט שלא הוביל את השידוך, וגם שרק הציע לצד
 אחד.
 מזה המעשה יש ללמוד עד כמה השי"ת משיגח בהשגחה
 פרטית ומסבב שידוכים מסובכים ע"י ילד קטן, ויה"ר שנזכה
 לחסדים גלויים מאת השי"ת.

שאלה: מעשה שהיה בילד חמוד בן חמש שהיה בגן אצל גננת
 רווקה מבוגרת. יום אחד כשהגיעה אמו לקחתו מהגן סיפרה לגננת
 על אחיה הרווק המתבגר, ואז התערב הילד בשיחה ואמר לאמו
 בקול מתוק: למה לא יתחתן הדוד עם הגננת? אמא הרגישה לא
 נעים ואמרה לו שלא מתאים להתערב בשיחה, אולם הגננת לקחה
 את "ההצעה" לתשומת לב ובררה והתקדמה עד שנשברה הצלחת!!!
 ועכשיו השאלה היא האם מגיע לילד דמי שדכנות?

מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל אמר לי: "מדוע המחפשים ישועה נודדים למרחוק, והלא הישועה בסמוך לביתם?"

פנינים ועובדות ממרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל על ברכת כהנים, מעלתה וסגולותיה

והנ"ל סיפר שבאותה נסיעה הבחין בדבר פלא, דברוסיא לפני מלחמת העולם הראשונה הי' בכל פרשת דרכים צלב שהגוים היו משתחווים לו בעברם לידו, והחפץ חיים נרדם בנסיעה, ובדרך שהעגלה מיטלטלת הי' נע ראשו הנה והנה, אבל כשהתקרבו בסמיכות להצלב ראשו של החפץ חיים עמד ישר ולא אז כלום, ואחרי שעברו מקום של הצלב שוב נענע עם הראש, והכל הי' בתוך השינה, דשמרו עליו משמים שלא יראה כמשתחוה לצלב ח"ו.

(אילת השחר שם)

ברכת כהנים בחו"ל

בעת שערך רבנו מסעו לחו"ל, ששם הרי האשכנזים נוהגים שלא לישא כפים רק ביו"ט, הלך רבנו אחרי התפילה לבית כנסת של הספרדים כדי לשמוע מהם ברכת כהנים, כי לא רצה להפסיד אפי' יום אחד שלא ישמע ברכת כהנים. ובמנין שמתקיים בביתו מרבה להשתדל שיהיה לכל הפחות ב' כהנים שבוה יתקיים ברכת כהנים דאורייתא. ומחזיק מאוד טובה לכהנים המגיעים להתפלל אצלו ולברכו.

מנהגי רבינו בעת ברכת כהנים

נוהג רבינו כאשר הש"ץ העובר לפני התיבה הוא כהן, שמקריא כל תיבה ותיבה בקול ובנעימה, ואומר רבינו דמצוה יש בכך, שמסייע לברכת כהנים.

חידוש מעניין היה כשהיה מתפלל רבינו בבית הכנסת, ובסמוך למקום שעמד בשעת ברכת כהנים, הניחו שם הכהנים את נעליהם, והיו ב"ה הרבה מאד כהנים, וחשש רבינו שיש ריח של זיעה מריבוי המנעלים, והתרחק מהם. [ואמר דאף שאין לו חוש הריח כ"כ, בכל זאת כיון שאדם רגיל מריח את זה יש להרחיק]. רבינו מקפיד בשעת ברכת כהנים, לא להישען על שום דבר. ולענין מקום העמידה אמר שאין קפידא לעמוד פנים מול פנים ממש.

(פרי חיים קכ"ו; כאיל תערוג)

וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם (ויקרא ט' כב)
כותב הגאון הגדול רבי דוד כהן שליט"א בהסכמה לס' 'ברכת כהנים באהבה': "לפני איזה זמן הייתי אצל מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן שליט"א, ואמר לי שתמוה אצלו מאד לראות אנשים הזקוקים לאיזה ישועה. שמבקשים ומחפשים לקבל ברכות, והרבה פעמים נודדים למרחקים בשביל כך, ואף שאין להם שום אסמכתא שיש ענין בברכותיהם של המברכים, ואינם שמים אל ליבם שיש להם בסמוך בכל יום יום ברכה שהקב"ה הבטיח שיש בה כח והיא פועלת שפע של ברכה, והיא הברכה שמברכים הכהנים בכל יום, ואינם משתדלים לרדוף ולהשתדל אחר ברכת כהנים".

ומוסיף שם הגר"ד: "בעקבות דברים אלו, נתעוררתי לחשוב שהיה מן הראוי למצוא דרכים לעורר את הלבבות לגודל המשמעות של ברכת כהנים שאפשר לפעול על ידה דברים גדולים ונשגבים". ועי"ש שהאריך בזה.

נוסח החפץ חיים בברכת כהנים

שמעתי מיהודי ישיש ר' אלי' טובי' ז"ל, שלמד אצל החפץ חיים בתחילת יסוד הישיבה בראדין, שהחפץ חיים נסע לאחר הפסח לוורשה לצורך הדפסת המשנה ברורה, ונזדמן לו ליסוע עמו עד לידא, והחפץ חיים אמר בדרך הרי אצטרך לשהות בחג השבועות בורשה, ואיך אברך ברכת כהנים בהיגוי ליטאי מאחר שמדברים שם בהיגוי פולני, אולי גם אני צריך לדבר בהיגוי זה, ורא"ט הנ"ל אמר לו שבספר מסוים כתוב שההיגוי של הפולנים הוא שיבוש ולא צריך לחשוש לזה, והחפץ חיים לא התייחס למש"כ בספר ההוא, ואח"כ נודע לו שמחבר הספר הי' משכיל והבין שמשום כך החפץ חיים לא התייחס לזה. ושמעתי מנכד החפץ חיים הר"צ זקס ז"ל שהחפץ חיים הי' אומר הרבה פעמים תיבת אתה מלעיל ולא מלרע, כדי להוציא מלב המשכילים. ולמעשה החפץ חיים בירך ברכת כהנים בהיגוי ליטאי. וידוע שההיגוי הליטאי קרוב מאוד למבטא התימני.

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

"מאז שהצטרפתי למבחנים, הלימוד קיבל מימד אחר. לימוד על מנת לעשות, על מנת לזכור. מספר החזרות עולה באופן אוטומטי מתוך הרצון הבוער להצליח באתגר החודשי!"

5 נקודות מבט אישיות על תכנית ה'דף היומי בהלכה' מפי הרב משה ג', מחשובי נבחני 'דרשו'

הרב שלום הרשלר

בכלל ולכל איש יהודי בפרט. כך גם כעת בלימוד הלכות עירובין, שבהתחלה עוד נצרכו להסביר ולשכנע על הצורך בלימוד הלכות אלו, אך כעת, אחר תקופה קצרה של לימוד, כל לומד יכול להעיד על עצמו עד כמה הלימוד נצרך ונוגע לכל אחד במשך שבתות השנה.

4. בנוסף ולצד כל הנ"ל, חייבים להדגיש את ה(כמעט)עיקר, והוא המבחנים החודשיים! אינו דומה 'לומד הלכה' למי ש'נבחן בהלכה'! למדתי שנים הלכה בסדר זה או אחר, אף למדתי חלק מהמחזור הקודם ב'דף היומי בהלכה'. אך מאז שהצטרפתי למבחנים הכל עלה ונתעלה לטובה. הלימוד קיבל מימד אחר, של טעם בלימוד, לימוד על דעת להוציא הלכה למעשה, לימוד על מנת לזכור. מספר החזרות עולה באופן אוטומטי מתוך הרצון הבוער להצליח באתגר החודשי! ועדיין לא הזכרתי: כשלא מצליחים מיד לענות על שאלה, רצים מיד לאחר המבחן לבדוק מהי התשובה הנכונה בהלכה. כי הרי רצוננו להיות מוכנים לכל מצב, ולדעת מה עלינו לעשות לפי ההלכה.

5. כהמשך להנ"ל, אחד מהרווחים של לומדי ונבחני 'דרשו' הוא הזכייה הנהדרת לטעום וליהנות מהספרים והקונטרסים שהוציא לאור עולם הכהן הגדול מאחיו, בעל ה'חפץ חיים' זצ"ל שממיימו אנו שותים בלימוד ההלכה. אני יכול להעיד באופן אישי, שספרים אלו, כמו 'זכור למרים', 'דבר בעתו' ועוד, שינו את כל המבט שלי על החיים. הלימוד בהם העביר אותי 'סדנה' אמיתית כיצד להסתכל נכון על החיים, ולמה אנו צריכים לשאוף ולהתקדם במשך שנותינו כאן עלי אדמות.

לשליחת תגובות לכותב המאמר: a0533185209@gmail.com

בדרך כלל אנו מביאים במסגרת מדור זה שיחות עם לומדים ונבחנים, המצוטטות וערוכות כראיון אישי. אך בשיחתנו עם הרב משה ג', לא ראינו צורך בכך. התובנות המיוחדות זרמו ממנו, מסודרות, בהירות ומוכנות, כך שלא נשאר לנו אלא להעלות הדברים על גבי הכתב ולהציען בפני הקוראים הנכבדים. קראו ותחי נפשכם.

1. ישנם אנשים הזוכים והם במדרגה שה'אור החיים הק' מתבטא עליה: "שאם היו בני אדם מרגישים במתיקות ועריבות טוב התורה היו משתגעים ומתלהטים אחריה..." אני ועוד הרבה כמוני עדיין לא זכינו להגיע למדרגה זו, ולכן, כפי מה שלמדתי מניסיוני וממה שנראה בשטח, הרי שהדרך היחידה להתחבר באמת לתורתנו בקדושה היא, אך ורק בהתחברות והצטרפות לתכנית לימוד מתאימה, משולבת במסגרת מבחנים מדרבנים.

2. תבדקו אותנו! מי הם האנשים שלעולם לא יפססו ויוותרו על השעה הקבועה לתורה ועל זמני הלימוד שלהם! - לא משנה אם יהיה זה על חשבון ערב תה, דינר יוקרתי או כל אירוע אחר בקהילה וכדומה. ברגע שיש מחויבות אישית, כבר מוצאים את כל הדרכים לעמוד מול היצר ולשמור על הקביעות בתורה. אך ללא זה, הרי זה ממש (בניסוח של לומד 'דף היומי בהלכה' - הלכות עירובין) 'פרוץ מרובה אצל העומד...'

3. לא משנה אם עיקר הלימוד הוא בסוגיות בגמרא, או נושאים בהלכה, או 'דף היומי' וכדומה - כדי לזכות לחיות כיהודי כהלכה, חייבים סדר לימוד בהלכה מקוצר ומעשי. וזה מה שנותן לנו סדר ה'דף היומי בהלכה'. בתכנית זו השווה לכל נפש, לומדים ומתוודעים כל העת לעוד ועוד ידיעות נחוצות לבית היהודי

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

לפתע פרצתי בבכי איום ואמרתי: "רבש"ע, נשארתי לבדי חסר כל, נשארתי ערירי ויחף, ועוד אלך לאכול טריפות?! אינני רוצה לאכול טריפה! אינני אוכל!"

האדמו"ר מצאנז זצוק"ל מספר על משלוח-המנות השמימי שהציל אותו מאכילת טריפות

יום שבת פרצתי בבכי איום ואמרתי: רבש"ע, נשארתי לבדי חסר כל, את הכול לקחת ממני, נשארתי ערירי ויחף, ועוד אלך לאכול טריפות? אינני רוצה לאכול טריפה! אינני אוכל!"

אדהכי והכי ניגש אליו אדם שלא הכירו מעולם ושאל אותו האם הוא הרב מקלויזנבורג. הרבי חשש לרגע להשיב בחיוב, כי ידע שהם מחפשים בעיקר את הרבנים, אך התחזק בלבו והשיב שאכן הוא הרב. האיש מסר לו שמישהו ממתין לו בפתח המחנה. בלב כבד הלך לשם ומצא יהודי מבוגר ששואל אותו: "האם הרבי מקשאנוב היה דודך?". השיב רבנו מיניה וביה: "אמת הדבר, הרבי מקשאנוב היה דודי". מיהר היהודי והושיט לרבנו כיכר לחם וצלוחית מלאה ריבה באומרו: "הבאתי שיהיה לך מה לאכול שתשביע את נפשך", וכהרף עין נעלם האיש המסתורי והסתלק, ושוב לא ראה אותו אף פעם, ויהי לפלא.

"ראיתי אז בחוש כי יש אלוקים בארץ", סח רבנו בסיום הסיפור, "והצדקתי את עצמי על שלא רציתי לאכול טריפות. ואז קיבלתי מחדש על עצמי, יהיה מה שיהיה, בשום אופן לא אוכל טריפה, במיוחד כשהקב"ה מזמן לי מאכלים. וקידשתי אח"כ על הפת ומצאתי מים ליטול את ידי וישבתי לאכול סעודת שבת קודש... (שיעור חורש"י ראה תשד"מ)

(מתוך מאמרו של הרב יוסף מאיר האס, 'המבשר תורני' שמיני תשע"ג)

כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז זי"ע בעל 'שפע חיים' היה מהאריות שבחבורת צדיקי הדור שנלחמו במסירות נפש במהלך שנות המלחמה הנוראה שלא להיכשל אפילו פעם אחת באכילת טריפה. לימים סיפר רבנו זאת בעצמו ברבים ונתן שבח והודיה להש"ת ששמר אותו בשנות הזעם, ואמר: "עלה בידי להישמר ולהיזהר שלא להתגאל במאכל שיש בו אפילו חשש איסור, ואפילו לא שום מאכל שנתבשל בדוד של עכו"ם, וגם לא חמץ בפסח, ויצאתי בשלום. ויכולני להעיד על עצמי שלא נתקלקלה דעתי במאכלות אסורות כי נזהרתי מזה תמיד" (שיעור חורש"י שלח תשל"ט).

ואכן זכה רבנו שיד ההשגחה העליונה סובבה תמיד שלא ייכשל חלילה במאכלי איסור, ובכל פעם הצליח להשיג חתיכת לחם להשיב את נפשו הדואבת. סיפור מופלא היה רבנו מספר פעמים רבות מתוך התרגשות רבה, שכשהגיע לאושוויץ ביום ו', חילקו הגרמנים ימ"ש אוכל בשרי ליהודים הרעבים וכולם חטפו ואכלו, אך הוא נותר בצריף כי לא רצה לאכול בשר טריפה. כך גם למחרת ביום שב"ק שוב חילקו לכולם מנות בשריות, והוא נותר לבדו בצריף רעב תשוש ומיוסר מאוד. "לפתע פתאום התפרצתי בבכייה ונחלי דמעות נפתחו מעיני", סיפר רבנו כשדמעות זולגות מעיניו הק', "למרות שלא נהגתי לבכות, כי קיבלתי על עצמי לקבל באהבה את כל מה שקורה כאשר ציוונו ד', אך בצהרי אותו

חוויה רוחנית יומית מדי יום אצלך במייל

'ניוזלטר' מלא וגדוש בתוכן תורני - הלכתי, אקטואלי ומרתק.
עם סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
בהגשה מקצועית עם טעם של עוד... להצטרפות שלח מייל ל-

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

האם מותר לדבר לשון הרע על גוי?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

ומותר לדבר עליו. אמנם במדרש איתא: "אמר רבי יוחנן אם הרגלת לשונך לדבר באחיך שאינו בן אומתך, סוף בן אומתך תתן דופי", וכתב בחידושי הרד"ל שמבואר מכאן שאסור לדבר לשון הרע על גוי. וכן באורחות חיים להרא"ש כתב: "אל תוציא דיבה ולשון הרע על שום בריה", וכתבו הגר"י סרנא והגר"ח קניבסקי שנראה מדבריו שאסור לדבר לשון הרע על גוי וכמבואר במדרש. והוסיף הגר"ח קניבסקי, שאף שמן התורה אין איסור לדבר עליו, מכל מקום יתכן שאסור מדרבנן, וצריך עיון. וכן דעת הגר"נ קרליץ שזהו איסור דרבנן שהסמיכוהו על הפסוק, וטעם האיסור הוא כדי שלא יתרגל לדבר לשון הרע כמבואר במדרש. אך הוסיף, שהאיסור הוא רק על גוי ששומר ז' מצוות בני נח, אבל על גוי שאינו שומר ז' מצוות מותר לדבר, שאינו חמור יותר מישראל רשע שמותר לדבר עליו.

מאידך, הנצי"ב כתב שאין איסור לדבר לשון הרע על גוי, וכוונת המדרש לאסור לשון הרע על גר. וכן כתבו כמה מפוסקי זמננו שמעיקר הדין אין איסור לדבר לשון הרע על גוי, שהרי אינו בכלל 'עמיתך', וכמו שאין איסור לדבר על אפיקורס או רשע, וכוונת הרא"ש שלא ידבר "על שום בריה", היינו אפילו על מי ששונא אותו, או שלא ידבר אפילו בגנות עצים ואבנים ובעלי חיים. וכוונת המדרש היא, שאם יתרגל לדבר לשון הרע על גוי, אף שאין בזה איסור, יבוא לבסוף לדבר אף על יהודי.

בסעיפים הנלמדים היום (כלל ח סעיפים ה' ו') מלמדנו החפץ חיים כי כל איסור לשון הרע הוא על איש שעל פי דין תורה הינו בכלל 'עמיתך' - דהיינו, עם שאתך בתורה ובמצות. היוצאים מכלל זה הם אפיקורסים, ש"מצוה לגנותם ולבזותם בין בפניהם ובין שלא בפניהם". ומיהו אפיקורוס? "הכופר בתורה ובנבואה מישראל, בין בתורה שבכתב ובין בתורה שבעל פה, ואפילו הוא אומר כל התורה מן השמים חוץ מפסוק אחד או קל וחומר אחד, או גזרה שוה אחת או דקדוק אחד".

אמנם, דווקא אם שמע מהם בעצמו דברי אפיקורסות, אבל אין לסמוך על אחרים שאמרו לו, ואסור להאמין לדבריהם, אלא לחוש לעצמו בלבד, "וגם להזהיר לאחרים בסתר שלא יתחברו לעת עתה עמהם עד שיתברר הדבר". ואם מוחזקים בעיר כאפיקורסים, דינו כאילו מכירים בעצמו.

בביאורים ומוספים מציינים לדברי 'חפץ חיים' לקמן בהקדמה לשמירת הלשון, שדין זה שמצוה לגנות ולבזות את האפיקורסים הוא חלק מהתועלת שיש בידיעת דיני לשון הרע, כי כאשר אדם אינו יודע דינים אלו, יבוא גם להחמיר על עצמו לאסור שלא לדבר על אפיקורס, אף שהדין הוא שמצוה לגנותו, כדי שלא יבוא להטעות את הרבים בדעותיו הכוזבות.

נידון מעניין מביאים בהקשר לכך בביאורים ומוספים - האם מותר לדבר לשון הרע על גוי? לכאורה, גוי אינו בכלל 'עמיתך',